

La via que va del pont de Pedra a la Gran Via de Jaume I, coneguda popularment com a carrer Nou, s'obrí a mitjan segle XIX després de la desamortització de Mendizábal, entremig de l'església, claustres i horta del convent de Sant Francesc d'Assís.

Aquest convent —els inicis del qual alguns autors situen en temps del mateix patriarca d'Assís, la visita del qual a Girona sembla que és certa— constituïa una notable obra artística dins la Girona aixecada a la banda esquerra de l'Onyar. El temple havia estat consagrat l'any 1368 i era d'una sola nau, molt capaç, amb l'absis orientat cap al nord. Posseïa dos claustres, un ampli refectori i una horta força extensa. Al moment de l'expulsió hi residien uns 80 freres.

El 10 de maig de 1840 Joan Carbó, de Casà de la Selva, ob-

tingué com a més-dient a la subhasta pública tot l'edifici, l'horta i tot allò que tenia annex, així com els drets, usos i serveis de què gaudia. En pagaria 201.075 rals de billó. De fet, Carbó, encara que figurava a l'escriptura com a comprador únic, només n'interessava una quarta part. Les tres restants eren de Joan Planas, fabricant del mateix barri del Mercadal, Pau Bosch i Maria Vicens.

Com que l'Ajuntament havia disposat l'obertura d'un nou carrer que passés pel mig de l'exconvent —havia de començar on apareixia la porta lateral de l'església i acabar al peu de la muralla—, els quatre socis dividiren la propietat a parts igual, inclosa l'aigua de la sèquia Moñar. El 6 de febrer de 1842, els compradors reconegueren que a Planas li tocaven dos trossos marcats en un plànol que hem publicat al número 553 de «Presència», i les tres quartes parts restants no es dividiren de mo-

ment, ja que Carbó, Bosch i Vicenç formaren una societat que fou posada sota la denominació de Carbó i Cia.

La nova mentalitat de progrés, protagonitzada per industrials i arribats de fora, donaria impuls a la construcció de les cases i a delimitar un carrer amb una estretor pròpia encara de la ciutat vella.

El carrer Nou comença just després del pont de Pedra, el projecte del qual data de l'època d'obertura del carrer. Ocupa pràcticament el mateix indret on s'aixecava el pont que havien fet alçar els religiosos franciscans. Va ser projectat per l'enginyer Constantí German l'any 1849, i les obres començaren el juny de 1850 sota la direcció de Vicenç Martí. L'any 1854 la direcció de les obres passà a Josep M. Faquinetto, i el 29 de juny de 1956 fou inaugurat solemnement amb la presència de les autoritats. El cost de l'obra, en el qual s'inclou també el dels edifi-

cis enderrocats per emplaçar-lo, arribà a la quantitat d'un milió sis-cents seixanta-un mil nou-cents vuitanta-vuit rals.

El final del carrer acaba on s'alçava la muralla del Mercadal i on, al temps de la traça de la via, calgué obrir una porta que es digué d'Álvarez. L'any 1896 l'Ajuntament es posà d'acord amb el delegat de Guerra i pogué demolir 12 metres de muralla en els quals quedava inclosa la referida porta.

BARÒMETRE DE LA SITUACIÓ POLÍTICA

La denominació oficial donada al carrer Nou ha variat periòdicament d'acord amb les oscil·lacions polítiques que ha conegut el país. D'aquesta manera, el nom oficial és com un reflex de la conjuntura política canviant.

El primer nom que li fou adjudicat s'adeïa amb la mentalitat ca-

pitalista que hi edificà després de la desamortització. Li fou atorgat en la sessió municipal del 5 de gener de 1842, i l'argument utilitzat era aquest: **«Persuadido el Ayuntamiento de que ninguna otra calificación puede más propiamente darse a la calle que nuevamente ha de abrirse en el barrio del Mercadal y continuación de la embocadura del puente de piedra (...) acordó, luego de abierta, se le dé la denominación de Calle del Progreso».**

Poc després es digué carrer d'Álvarez i també va ser dedicat a la nova reina Isabel II. Destroada aquesta per la revolució del 1868, l'Ajuntament, bo i al·legant que el nou reial no era adequat a l'esperit del sentiment públic dominant, hi restituí la primera denominació.

Durant la Dictadura, el 20 de març de 1925, a proposta del regidor Gomis, fou batejat amb el nom de monarca de torn: Alfons XIII. Però el 24 d'agost

305

El carrer Nou

Alta Confecció
per a Senyora i Nens

Llenceria
Pre-Mamá

Caterina

Carrer Nou, 15 Tel. 20 67 39
17001 GIRONA

Tropics

CARRER NOU, N.º 4 — TEL. 20 31 28 GIRONA

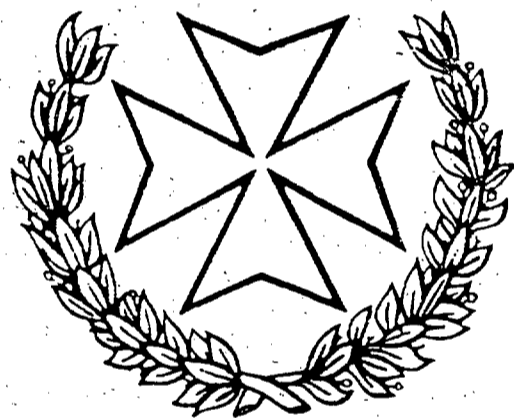

Gomá

JOIERIA · RELLOTGERIA

CARRER NOU, 27
AVGDA. SANT FRANCESC, 28
☎ 21 68 21

GIRONA

**COL·LEGI OFICIAL
A.T.S.**

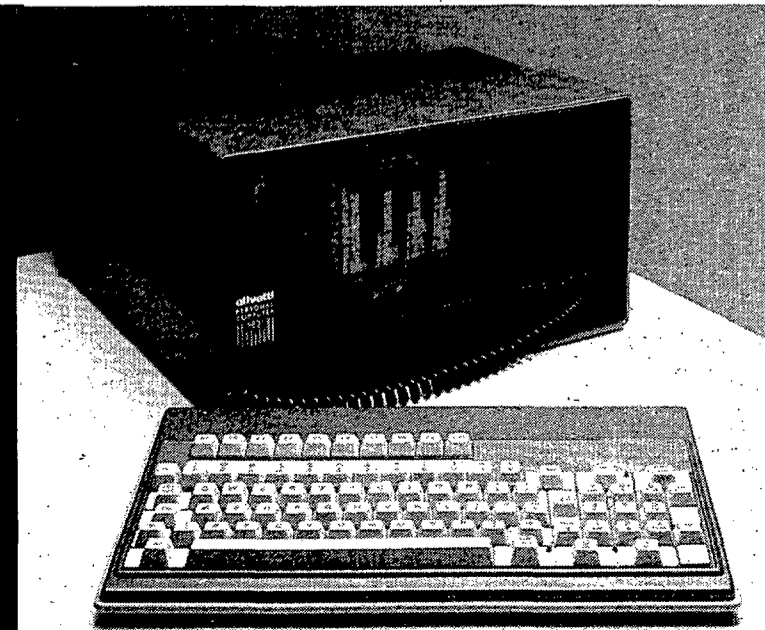
Carrer Nou, 8 - Pral, 1^a - 1° 2^a
Tels. 20 40 61 - 20 15 04
GIRONA

olivetti MASCORT, S.A.

DIVISIÓ INFORMÀTICA

C/ NOU GIRONA TEL. 20 15 75

**DELEGACIONS: PALAMÓS, FIGUERES, OLOT, STA. COLOMA,
BLANES, BANYOLES.**

El carrer Nou, en una fotografia de finals de segle, quan encara es deia carrer del Progrés, vist des del pont de Pedra. (Foto: Arxiu d'imatges de l'Ajuntament de Girona)

La cruïlla amb la Gran Via, quan encara no hi havien construït el modern edifici d'habitatges que ara l'ocupa (Foto: Arxiu d'imatges de l'Ajuntament de Girona)

1928, per tal de correspondre a la sol·licitud del comitè local de la Unió Patriàtica, el nom del rei va ser substituït pel del general Miguel Primo de Rivera.

Lògicament, després de la caiguda de la Dictadura, el 28 de març de 1930, hi hagué un nou canvi: tornà a la primitiva denominació del Progrés després que l'entusiasme popular haguessen trencat les plaques del Dictador.

El mes d'agost de 1936 uns joves que pertanyien a les Joventuts Llibertàries van canviar la placa i n'hi posaren una de paper amb el nom de Francesc Ascaso, l'anarquista aragonès que havia mort a Barcelona el 19 de juliol, quan intentava de reduir amb altres confederats els militars de la caserna de les Drassanes. L'Ajuntament acceptà la transformació sense cap acord, però el canvi de règim del 1939 comportà un altre cop el canvi de nom. El 23 de març d'aquell

any l'Ajuntament del senyor Tarrús prengué l'acord de «reponer el nom de malogrado general D. Miguel Primo de Rivera a la antiga calle del Progreso, de conformidad a la justa y patriótica solicitud presentada por numerosos vecinos de aquella vía pública, a la cual se suma con fervido entusiasmo la corporación municipal».

Amb la nova democràcia, el carrer torna a ser el carrer Nou de sempre, perquè aquesta és la denominació popular que ha prevalgut sobre persones i règims polítics.

UN CARRER ESTRET I CONCORREGUT

El progrés del segle XIX va tenir els seus límits a Girona i el carrer Nou pot ser-ne el símbol. És un progrés esquifit, condicionat per altres mesures. En el cas

d'aquest carrer hom reflecteix una mentalitat encara antiga: caldrà enderrocar les muralles i delinir la Gran Via perquè aparegui el vertader vial del progrés.

El carrer Nou té pràcticament la mateixa amplària del pont de Pedra, ha estat sempre molt concorregut, de pas obligat per taslladar-se cap al pla, on existien les estacions del ferrocarril. Durant força anys esdevingué part de la carretera general de Madrid a França, la qual

transcorria per l'interior de la ciutat.

Els compradors del convent foren naturalment els primers que hi edificaren. La indústria tèxtil de Pau Bosch, inaugurada el 1844, disposarà aviat de 3.000 fusos i de 46 telers. Un visitant de la meitat de segle en remarca això: «Tiene esta fábrica una particularidad que la hace notable sobre cuantas he visto de su clase, y es el aseo, la extremada pulcritud que hay en

todos sus departamentos, en los cuales no se ven, como en otras, ni hilachos por el suelo, ni borras, ni aquella pelusa que despiende siempre el algodón y que revoltea por el aire, porque allí aparece que hasta la atmósfera se limpia, y como el pavimento es de madera, el espectador se hace la ilusión de hallarse en la cámara de un buque».

(Continua a la plana següent)

PERRUQUERIA
FLORIDA
C/ Nou, 8, 2n. 2ª
Tel. 20 36 92
GIRONA

A yence
MODA PER A JOVES DONES HOMES

TOTMORA
MODA JOVE I AVANÇADA
CARRER NOU, 9
TELÈFON 20 35 88
GIRONA

Cortada
C/ Nou, 11
Tel. 21 67 42
GIRONA

TINTORERIA
Nuria
LAVANDERIA
C/ Nou, 31
Tel. 20 22 43

BAR - CAFETERIA
PICNIC
Lluís Rigau i Viñolas
M.ª Carme Mesa de Rigau
c. Nou, 6 - Tel. 20 48 36
Tel. particular 24 01 31
GIRONA

FINCAS TORRES
C/ Nou, 4 - Tels. 21 70 27 -
20 29 75 - 20 89 21
GIRONA

PERFUMERIA
PERRUQUERIA
BELLESA
july
C/ NOU, 8 - TEL. 20 85 94
17001 GIRONA

peleteria alonso
CARRER NOU, 10 - 1ª
TELEFONO 20 05 75
GERONA

modas comadira

HOTEL PENINSULAR
GIRONA

FINESTRAL

Beques per
investigar
autonomies

L'Institut d'Estudis Autònoms del departament de la Presidència de la Generalitat ha convocat unes beques per a investigar el funcionament de les autonomies en diversos països. El termini de presentació de les sol·licituds acaba el dia 19 de juny proper i la decisió del jurat es farà pública dintre del mes següent. Les sol·licituds es poden fer a la delegació territorial del departament de Governació a Girona.

Exposades
les llistes
de l'Escola
d'Idiomes

El departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya informa que ja es troben exposades a l'Escola Oficial d'Idiomes les llistes dels exàmens dels alumnes lliures que començaran el dia 3 de juny proper. Aquesta Escola es troba a la plaça de l'Hospital, a l'edifici de la Casa de Cultura.

La Diputació,
a Sevilla

Una representació del servei de Conservació i Catalogació de Monuments de la Diputació de Girona participa ahir i avui en la Cinquena Trobada Europea de Ciutats Històriques que enguany se celebra a Sevilla, sota el lema de «Consevar i viure la ciutat, un esforç comú». La corporació gironina donarà a conèixer les seves actuacions en el camp de la protecció del patrimoni arquitectònic i artístic, tasca que es desenvolupa a les nostres comarques amb la col·laboració de la Generalitat.

Dues beques
per a
enginyers

L'Escola Universitària Politècnica de Girona ha signat un conveni amb la secretaria d'Estat de Comerç, que depèn del ministeri de Comerç i Hisenda, a fi de procedir a la convocatòria de dues beques dotades amb 300.000 pessetes cadascuna i destinades a persones que tinguin el títol d'enginyer tècnic. Aquestes persones tindran cura del control de productes espanyols que passin per la duana de la Jonquera amb destinació als països europeus.

Direcció
única al
carrer
Ibèria

Demà, divendres, s'instaurarà la direcció única al carrer Ibèria en el sentit del trànsit rodant des del carrer Santa Eugènia fins al carrer Bisbe Sivilla. Al mateix temps, aquest últim carrer tindrà també direcció única fins al carrer de la Mare de Déu del Pilar. Aquesta nova normativa es farà per omplir l'acord de la comissió permanent del passat dia 25 d'abril que pretén donar més fluïdesa a la circulació de vehicles en aquell sector.

Conjuntament amb la Diputació

L'Ajuntament acorda subvencionar
el Casal de Jubilats en un ple insul

SALT (De la nostra Redacció). — L'aprovació de diversos tràmits perquè continuïn endavant les obres de les noves dependències municipals a l'antic edifici de «La Salle» i l'atorgament d'una subvenció compartida amb la Diputació al Casal de Jubilats van ser els acords més importants que es prengueren en el ple ordinari celebrat ahir a l'Ajuntament de Salt.

La sessió va ser, com sempre, una bassa d'oli. La poca o nul·la participació dels regidors en les discussions de les propostes presentades ja es va convertir en una tradició en els plens saltencs. El d'ahir al vespre no va ser cap excepció i fins i tot no hi va haver cap intervenció en l'apartat de precs i preguntes.

El fet que en el projecte d'arranjament de l'antic edifici de «La Salle» per a noves dependències municipals —les obres del qual avancen a bon ritme— no contemplés les connexions elèctriques, telefòniques i d'aigua per qüestions pressupostàries va fer que aquest punt fos presentat en la sessió d'ahir. Aquest projecte, valorat em 5.100.000 pessetes, va ser aprovat per unanimitat, com també ho va ser el que preveu l'arranjament del pati de l'edifici, que quedarà dividit en un aparcament per als vehicles de la corporació i un espai verd.

De la mateixa manera, es va

donar llum verda al projecte que complementa la documentació per a la inclusió d'aquestes obres al pla d'Obres i Serveis de la Generalitat pel 1985.

SUBVENCIÓ DE 400.000
PESSETES PER AL CASAL
DE JUBILATS

Acollint-se a una iniciativa de la Diputació, el ple va decidir subvencionar el Casal de Jubilats per cobrir les despeses de llum, neteja i calefacció. Es tracta d'una subvenció compartida, segons la qual l'Ajuntament aportarà 200.000 pessetes i la Diputació 200.000 més. Aquesta proposta, presentada per la comissió informativa de Sanitat, va permetre a Alfons Moré —president d'aquesta comissió i membre de la Diputació— explicar amb tots els ets i uts els projectes que, des de la Diputació, es pensen

Aquest vespre, a Salt

Concert de piano
d'Anda Anastasescu

SALT (De la nostra Redacció). — Avui a les vuit del vespre, a la sala d'actes de la Casa de Cultura «les Bernardes» de Salt, la prestigiosa pianista romanesa Anda Anastasescu donarà un concert interpretant peces de Mozart, Chopin i Schubert.

Anda Anastasescu torna a les comarques gironines, concreta-

ment a Salt, nou anys després d'un concert que donà a la Casa de Cultura «Tomàs de Lorenzana» i que resulta un gran èxit.

El concert d'aquest vespre s'emmarca dins els concerts de primavera que s'han anat celebrant durant les darreres setmanes a les Bernardes.

Moré diu que els jubilats de Salt estaran ben atesos.

portar a terme a Salt en el camp de la tercera edat. D'aquesta manera, avança que, definitivament, s'instal·larà la residència de dia a la casa de cultura les Bernardes. Argumentà que amb la residència de dia, si bé serà un equipament comarcal, s'obtindrà un gran avantatge per als gairebé 2.400 avis de Salt.

Per un altre costat, Moré va avançar la possibilitat que, properament, es constitueixi per primer cop a les comarques gironines un consell municipal de la tercera edat.

GRATIFICACIONS I
RECONeixEMENTS

A proposta de la comissió de govern local i participació, s'aprovà concedir gratificacions

a tres funcionaris del servei d'intervenció, per les hores extraordinàries que van haver de fer per realitzar la liquidació dels pressupostos del 1984. Aquesta proposta, que fou aprovada per unanimitat, va provocar, un cop aixecada la sessió, la intervenció d'una funcionària d'un altre departament municipal. Quan l'alcalde li donà la paraula, va manifestar que li semblaven molt bé les gratificacions donades «als meus companys de intervenció», però va voler assenyalar que en tots els departaments de l'Ajuntament els funcionaris havien fet un bon nombre d'hores extraordinàries «i només se n'assabenta el cap de l'àrea corresponent». L'alcalde va dir que la corporació era conscient d'aquest tema, i manifestà que es buscarien les solucions.

El carrer Nou

(Segueix de la plana
anterior)

També hi construïren les seves cases Joan Planas, Pasqual Espelt, etc. i Bru Barnoya i Xiberta va fer un projecte de façanes, on a part de la planta baixa hi figuren quatre plantes més. Al cap de molts anys (1909), Rafael Masó iniciaria també reformes a la casa Batlle, que fa cantonada amb el carrer de Fontanilles.

La zona que formava part del pati de l'Hospici va ser subhastada el novembre de 1953. Un tros del solar fou adjudicat al Banc Vitalici d'Espanya per 1.532.932 pessetes, i l'altre correspongué a la Caixa Provincial per 430.276 pessetes. En els anys immediats hom construï en aquests dos solars l'edifici del Banc Popular Espanyol i l'oficina central de la Caixa Provincial de la Diputació amb els pisos corresponents.

Josep Pla diu que el carrer Nou produïa en certa gent com ell la sensació de trobar-se en un món important. La processó de carros, els paradors i la corrua de vianants que hi badaven era d'una vitalitat extraordinària i d'un atractiu variat, del qual resalta la confiteria Negre, on contemplava el «darrer prodigi de

l'art de la dolçor», i els «vint passos de tristesa que la façana marxista de la fàbrica Grober posava al carrer».

El carrer era evidentment un seguit de comerços i d'indústries. La Grober s'instal·là el 1892 els locals de la que havia estat fàbrica de Pau Bosch i que, en morir aquest, va ser administrada per Josep Oriol Barrau. N'hem parlat més extensament en referir-nos al carrer que abans és deia de la Indústria i de Cristòfol Grober.

Després s'hi instal·laren els bancs i les caixes, i els comerços van ocupar tots els baixos. Avui és una zona comercial i, més que un carrer de veïns, esdevé un carrer de despàtxos, oficines i entitats. La llista de cases comercials i de centres que han tingut o tenen seu seria llarguíssima i prolífica. Els noms de «Hotel Peninsular, can Llenç, cal Rei, el Globo, Estudios Arte, can Cadenas, la sabateria Gibert, etc. tenen tota una tradició i una vida que ompliria pàgines d'un llibre monogràfic, en el qual caldria parlar d'entitats i establiments d'ara i d'abans com la CEDA i la Falange, el Frente de Juventudes, el bar Savoy, la farmàcia Pla, can Maurici, la joieria Tarres, el quiosc, la sabateria, la botiga de flors... i lògicament de

l'Associació de Veïns i Comerciants. D'entre tots els establiments n'hi ha, però, un que guarda un interès especial per a la vella història del carrer: la sala d'exposicions «El Claustre», on podem admirar una part molt petita del que fou el claustre gòtic del convent de Sant Francesc. La resta de l'obra, desmuntada i dispersada, és també visible a la casa 18 del carrer dels Ciutadans i a l'església de s'Agaró.

DESTRUCCIONS I
NOVA URBANITZACIÓ

En la vida del carrer Nou, a part del ritme quotidià, s'han succeït dies de joia i de pena, manifestacions d'entusiasme i de caire popular, i dies negres.

Dintre del primer apartat hi cabrien actes tan dels nostres dies com la celebració de la cursa que s'organitza per les fires o els que l'any 1860 serviren per tributar un homenatge al general Prim i a l'exèrcit d'Àfrica. Segons una crònica de l'època, els comissionats per ornar el carrer aixecaren un arc triomfal, cobert de boix i flors, amb inscripcions com aquesta «El barrio del Mercadal al héroe de los Castillejos».

Quant als segons, cal recordar

les destruccions i incendis que el febrer de 1939 precediren l'ocupació franquista de la ciutat i dels quals foren responsables els republicans que fugien. Segons dades extretes de la «Causa general», els establiments perjudicats foren els de la S.A. Grober, Emili, Comadira, Antroni Tapis, Josep Batallé, Germanes Villalonga i Lluís Arxer.

El carrer ha estat notícia darrerament, puix que el ple municipal del març de 1985 ha acordat les contribucions especials per a la nova urbanització que s'ha projectat per convertir-lo en carrer per a vianants. Josep Quintanas, del PSUC, expressà amb nitidesa el desacord del seu partit en un article que publicà a Punt Diari el 24 de març i del qual és prou significatiu aquest paràgraf: «Que els gironins —tots— paguin el 63 % d'una inversió de la qual surten beneficiats uns quants és una aixecada de gamisa. I encara resulta més groller quan veiem que els subvencionats són, per exemple, la Banca March, la Caixa de Barcelona, la Caixa de Catalunya o la Caixa Provincial. Grotesc».

J. Clara